

Vår referens/dnr: 19/2017

Er referens/dnr: SOU 2016: 90

2017-05-09

Remissvar

Forskning och utveckling på försvarsområdet” SOU 2016:90

Allmänna synpunkter på utredningen:

Forskning inom försvarsområdet är en kärnuppgift för staten och därmed ett område där offentliga satsningar är motiverade. Den har sin grund i att den samhälleliga nyttan (ökad säkerhet) är mycket stor.

Svenskt Näringsliv vill understryka vikten av ökad samverkan mellan näringsliv, akademi och forskningsinstitut. Inte minst mot behovet av att stärka civilförsvaret, vilket kräver ökad kunskap inom flera områden och samhällssektorer.

I och med den samhällsförändring som skett är en betydligt större andel av den samhällskritiska infrastrukturen idag i privata händer än var den var vid det kalla krigets slut. Dessutom innebär den ökade ekonomiska effektiviseringen (exempelvis ”just in time delivery” och ökat beroende av underleverantörer), internationaliseringen, och digitaliseringen nya utmaningar och potentiella sårbarheter utifrån ett totalförsvarsperspektiv. Därför kommer forskningssatsningar kring hur dessa utmaningar kan bemötas och finansieras på det mest effektiva sättet för att uppnå en adekvat resiliensnivå vara av stort samhällsvärde.

Anslag

Mot bakgrund av de vikande anslagen för forskning och teknikutveckling på försvarsområdet (tabell 5.1, sida 80), som är uppseendeväckande med tanke på den högst oroväckande säkerhetspolitiska utvecklingen de senaste åren, ser Svenskt Näringsliv positivt på förslagen under 7.3 att höja anslagen. Dock har vi ej haft möjlighet att efterforska och göra en bedömning av de specifikt förespråkade beloppens lämplighet.

Utifrån ett bredare näringslivsperspektiv ser vi FoU till stöd för det civila försvaret som speciellt angeläget med tanke på den planerade etableringen av ett nytt svenskt totalförsvar. Vi är också eniga om behovet av en samlad kunskapsbas i staten vad gäller totalförsvar.

Behov av analysstöd och utföranden (7.3.6 och 7.4)

Vi håller med om att omvärldsutvecklingen motiverar att regeringen överväger en ökning av satsningarna på forskning och analysstöd på de säkerhetspolitiska området. I detta sammanhang är en aspekt som måste uppmärksammas konsekvenserna av den säkerhetspolitiska utvecklingen för Sveriges näringsliv. Sveriges förutsättningar att exportera och konkurrera globalt är avgörande för vårt välstånd, men även för att generera de intäkter och upprätthålla den kompetens som krävs för ett upprätthålla ett adekvat totalförsvaret på längre sikt. Vi förespråkar därför större fokus på potentiella ekonomiska konsekvenser av den geopolitiska utvecklingen. I detta sammanhang är det också viktigt att involvera representanter från näringslivet.

Vi ser också en svaghet i att området säkerhetspolitisk analys domineras av statliga myndigheter eller entiteter som är beroende av statliga medel. Det finns ett tydligt behov av tankesmedjor som fokuserar på de strategiska säkerhetspolitiska utmaningar Sverige står inför, och som vågar uttrycka sig på ett mindre försiktigt sätt än vad myndigheter brukar göra och fatta friare beslut om forskningsområden. En rikare forskningsmiljö med diverse "second opinions" och studier på en större bredd av områden skulle tillföra värde till som underlag till den säkerhetspolitiska debatten och politiska beslutsprocessen. Vi föreslår att man överväger att dedikera resurser åt mer genuint fristående forskning på det säkerhetspolitiska området.

Skydd av immateriella tillgångar

Ett forskningsområde som inte nämns i betänkandet är försvar av immateriella tillgångar. Som en exportberoende kunskapsekonomi är det av yttersta vikt för Sverige att kunna försvara våra immateriella tillgångar. I detta sammanhang krävs ökad förståelse för de tekniska möjligheterna att skydda immateriella tillgångar, och även hur man genom internationellt samarbete och juridiskt bindande avtal kan uppnå bättre förutsättningar för att skydda svenska immateriella tillgångar globalt.

Att upprätthålla svensk exportförmåga – genom att skydda företagshemligheter, andra immateriella tillgångar, och företagsverksamhet från störning – bör ses som ett uppdrag inom ramen för skydd av Sveriges kritiska infrastruktur. I detta sammanhang är också ett bredare, mer holistisk, perspektiv på cybersäkerhet önskvärt.

Karl Lallerstedt
Säkerhetspolitisk expert

Emil Görnerup
Forsknings- och innovationspolitisk expert